

מתורתו של רבינו מרן רבי שלמה פיישר זצוק"ל

השכינה, וכמשרו"ל משכן העדות עדות שכיפר להם הקב"ה על הטא העגל.

ובאמת דה"ה נמי בשקלי הקרבנות, ונ"מ לענין מש"כ הרמב"ן במלחמות (פ"ג דברכות) ליישב דברי הרי"ף שאין קרבנות נדבה לציבור. והקשה הבעה"מ מקיץ המזבה, ותירץ הרמב"ן שהם באין מצד קנין המזבה שכבר קנאו. וצ"ב.

ולפמשי"נ ז"ל, דבעצם קיץ המזבה הוא הובה. כי תחילתן מתן השקלים, שהוא הובה, ורק אח"כ מנצלים את הכסף לכל מיני דברים, וביניהם קיץ של נדבה ודו"ק.

וכסף פקודי העדה מאת ככר ואלף ושבוע מאות וחמשה ושבועים שקל בשקל הקדש וגו'. ויהי מאת ככר הכסף לצקת את אדני הקדש ואת אדני הפרכת מאת אדנים למאת הככר כבר לאדן (לה, כה - כז).

הענין, כמ"ש הארז"ל כי מאה ברכות הם מאה אדנים (ועי' בעל המורים). והנה ארז"ל שהיה מגפה בישראל ותקן דוד מאה ברכות לעצור המגפה (עי' מור או"ח סי' מ"ו). והנה כתיב (ל, יב-יג) ולא יהיה בהם נגף בפקוד אותם זה יתנו. והיינו שמאה כסף ואדנים אלו הם מאה ברכות שמגולתן למנוע מגפה. ומכאן למד דוד שתיקן מאה ברכות. (א.ה. עי' דרשות בית ישי דרוש לפורים ב).

ואת האלף ושבוע המאות וחמשה ושבועים עשה ויום לעמודים וצפה ראשיהם והשק אתם (לה, כה).

במדרש (שמו"ר נא), עד שהוא יושב ומחשב שכה באלף ושבוע מאות וחמשה ושבועים שקל מה שעשה ויום לעמודים. התחיל יושב ומתמיה כו' האיר הקב"ה עיניו וראה אותם עשויים ויום לעמודים. ועיין במגלה עמוקות (אופן ע"ג) שכתב, שכה משה ווי העמודים ולא היה יכול לכוון החשבון, עד שבאה אליו נשמת ר"ע. אז אמר, ואת האלף וגו' ע"ש, והוא פלאי.

ונראה הענין עפמ"ש ס"פ תשא במאמר לפלוגה של תורה בשם ביה"ל לפרש מ"ש בעירובין (נד, א) אלמלא נשתברו הלוחות לא היתה תורה משתכחת מישראל שנאמר הרות על הלוחות, הדיינו כי בלוחות הראשונים היה הכל בכתב ולא היתה שם תושבע"פ כלל ומשום כך לא היה שם שכה דכשהו מסתכלים בלוחות ידעו כל הדברים והשכחה נתחדשה אח"כ. ולמרע"ה חזר כמקודם כמ"ש בגמ' נדרים לה, א כל ארבעים יום היה משה לומד תורה ושוכה, עד שניתנה לו במתנה עכת"ד. וביארנו שם, שמה שאמרו עד שניתן לו במתנה, הכונה למ"ש שם בגמ' נדרים שהלק הפלפול בתורה ניתן לו למשה ביהודה, ופי' הרא"ש שם השכל וההכנה הרמוזים בכתב התורה בצורות האותיות. ור"ל הדלק זה של החכמה הרמוז בכתב בלוחות הראשונים ניתן לו למשה בלוחות האחרונים בע"פ.

והכאנו שם ג"כ מ"ש בכמדב"ר פי"ט (הובא ברמב"ן פ' תצא בפרשת שלוח הקן), דברים שלא נגלו למשה נגלו לר"ע והכריו. וכ' ע"ז בפע"ה שער הנהגת הלמוד וז"ל, הענין הוא כי מרע"ה ידע כל מה שתלמיד ותיק עתיד להדש בכל התורה והיה יודע הסוד בע"פ וכו' ואח"כ שבאו חכמים שבכל דור ודרשו דרשו אותם מהכתובים.

וכתבנו בכיאר הענין עפמשי"נ שם אצלנו באורך, כי לוחות הראשונים היו בכתב אשורית שיש בכל קיץ וקוץ ממנו תלי תלים של הלכות, משא"כ לוחות האחרונים היו בכתב עברית שאין נרמז בו כלום, וכל אותו ההלק שנחבר מהתורה ניתן לו למשה בע"פ, ושוב בימי עזרא שנתחדש להם כתב אשורית שוב הוזהרה עמרה ליושנה והיה אפשר להם לר"ע והכריו לדרוש על כל קיץ וקוץ תלי תלים של הלכות.

והנה בלוחות הראשונים שהיה הכל בכתב, לא היה מקום לשכחה. אבל באחרונים, שנשתנה הכתב מאשורית לעברית ולא היה הכל בכתב, היה משה לומד ושוכה, עד שניתן לו במתנה חלק הפלפול ע"ש באורך.

אלה פקודי המשכן משכן העדת אשר פקד על פי משה עבדת הלויים ביד איתמר בן אהרן הכהן (לה, כא).

משכן העדת - עדות לישראל, שיותר להם הקב"ה על מעשה העגל, שהרי הקרה שכינתו ביניהם (רס"י).

ותמה השפת"ה שהרי נתרצה להם כבר ביוה"כ, שנתן להם לוחות אחרונים.

וי"ל דהלוחות האחרונים הרי היו פחותים מהראשונים שנאמר בהן פסל לך דלא כהראשונים שהיו מעשה אלהים.

אבל קשה לפמשי"נ במקו"א (דרשות בית ישי דרוש לל"ג בעומר) דבלוחות האחרונים נתחדשה להם תושבע"פ שהוא גילוי גדול של אהבה.

ונראה דלק"מ לפי גרסת המדרש תנחומא: משכן העדות - עדות לכל האומות. אבל הרי תושבע"פ הוי סוד ומסתורין כמ"ש תוס' גיטין (ס, א) נמצא שאו"ה אין יודעין ממנה וממילא נראה להם לוחות אחרונים כעלובים וק"ל.

כל הזהב העשוי למלאכה בכל מלאכת הקדש ויהי זהב התנופה תשע ועשרים ככר ושבוע מאות ושלשים שקל בשקל הקדש (לה, כד)

תמהו המפרשים אמאי לא מסר משה חשבון על זהב רק על כסף ונחושת.

ונראה דהנה החשבון ודאי א"א לחשב אלא ע"פ הנס שהי' שם שלא נחסר כלום מהמשקל ע"י המלאכה וכמ"ש רז"ל, שאז שפיר אפשר לבדוק ולשקול אחריו. ועפ"ז נ' דמהזהב נחסר ולא הי' בו נס. ולכן א"א למסור חשבון.

והענין, שמהזהב הרי עשו בגדי כהונה, ונראה פשוט דבגדי כהונה שנעשו במדבר לא היה בהם הענין המיוחד שהיה בכלי המשכן כמה שנעשו ע"י משה. תדע שהרי קי"ל כל הכלים שעשה משה משיחתן מקדשתן ולדורות עבודתן מהנכתן, ואילו בבגדי כהונה לא אשכחן משיחה בשמן המשחה בתורה (ועיין בתו"כ פ' צו מכילתא דמלואים, שלא היה משיחה לבגדים בפנ"ע אלא שמשחו אהרן ובניו כשהם לבושים הבגדים, וממילא ירד מראשם לזקנם ומזקנם לבגדיהם כמ"ש שו"ר ע"פ מדותיו). והענין כמ"ש דלא הי' דין מיוחד לבגדי כהונה שנעשו ע"י משה ול"ה חילוק בדין עשייתן משאר כ"כ שנעשו לדורות.

ומ"ש בקרא הזהב שהזהב על אהרן ועל בגדיו כבר כתב הרמב"ן שהזהב ענין בפנ"ע ונוסף על משיחה שמשחת המזבח למשל, היה משום קדושו ככלי שרת, ואח"כ ההזאה היתה לשם קידוש ה"מקריבים" וז"ש והי' המזבח קודש קדשים ע"ש שההזאה ענין מיוחד הי' בכל המקריבים הכהנים והמזבה, ובני אהרן ל"ה בהם קידוש רק הזאה עי"ש ברמב"ן, וי"ל לפי"ז דב"כ הי' בהם הזאה גרידא מתורת מקריבים אבל מדין כלי שרת ל"ה בהם משיחה והי' עבודתן מהנכתן כשאר בגדי כהונה כמ"ש תוס' קדושין נד. שב"כ עבודתן מהנכתן.

(וי"ל לפי"ז קו' הרמב"ן אמאי בכסף ונחושת כתיב "כל מרים תרומת" ואילו בזהב כתיב רק הכאה או תנופה, די"ל דבכלי המשכן הי' צורך להקדיש את הנדבות מיד משא"כ ב"כ נתקדשו רק אח"כ).⁸

ויהי מאת ככר הכסף לצקת את אדני הקדש ואת אדני הפרכת מאת אדנים למאת הככר כבר לאדן (לה, כז).

הקשו המפרשים דצ"ל איפכא, מאת כיכר למאת האדנים, וכמ"ש כיכר לאדן.

והנראה, דלכאורה הנדבה היתה רק הכשר למשכן, והמשכן הוא התכלית. אבל באמת אין הדבר כן דהרי האדנים היו מפקודי העדה ושם מפורש שהנתינה היתה כתכלית לכפר על הטא העגל, אלא דאח"כ אמר לקחת שקלים אלו ולעשות מהן אדנים. נמצא דמהתנדבות נוצרה אפשרות השראת השכינה, ולכן עשו מכסף כפרה זה משכן להשראת

⁸ א.ה. ד"ת זה אמרו רבינו בבחרותו קמי מרן הגרי"ז ז"ל וקלסיה.

והנה בסנהדרין (כב, א) דרשו קרא דווי העמודים על כתב האשורית. (ואע"ג דר"א המודעי הוא דדרש לה התם ולפ"מ שבררנו במאמר פלפולה ש"ת אין הלכה כמותו, היינו דוקא בהקישא דמקיש להו וויס לעמודים, דרבנן לית להו ההוא הקישא, אבל בגוף הדבר שווי העמודים רומזים לכתב אשורית לא פליגי רבנן עליה). ומשום כך נשכחו ממושה ווי העמודים כדרך שנשתכחו ממנו אותן דברים התלויים בכתב אשורית, עד שבאה אליו נשמת ר"ע שהחזיר עמרה ליושנה ודרש כתב אשורית ואז נזכר בהם. (א.ה. ע"י דרשות בית ישי דרוש ל"ג בעומר).

ויביאו את המשכן אל משה את האהל ואת כל כליו קרסיו קרשיו בריחיו ועמדיו ואדניו (לט, לג).

ויביאו את המשכן אל משה, כלל היו יכולין להקימו. ולפי שלל עשה משה שום מלאכה במשכן הניח לו הקב"ה הקמתו שלל היה יכול שום אדם כו' אל עסוק אתה בידך נראה כמקימו והוא נזקק וקס מאליו וכו' (קצ"ז).

צ"ב, דפתח במושה הקימו, וסיים דהוקם מאליו. ועוד קשה אם הוקם מאליו לשם מה הובא למשה, וכי נגיבת דעת היה שם שיהא נראה כאילו משה הקימו ובאמת הוקם מאליו. אתמהא.

אך הענין כדרך שארז"ל (נדה לא, א), ג' שותפין באדם אביו נותן כו' והקב"ה נותן בו נשמה, וכשמת הקב"ה נוטל חלקו והלקם מוטל לפנייהם. והיינו, כי אע"פ שיש שם כל אברי הגוף כמקודם, אבל הסרה בו הנשמה, שהיא הדבר המעמיד וצורת האדם.

וה"נ כאן, ודאי עושי המשכן עשו כל אברי המשכן כולם ומושה לא עשה שום מלאכה, אבל כ"ז היה כגוף בלא נשמה שאין האברים מתאחדים לשלמות אחת ושיעור קומה אחד, ואין ע"ז שם משכן כלל. ומי הקים את המשכן היינו שנתן בו הצורה ושיעור הקומה, משה. וז"ש שהוא נזקק וקס מאליו, כי נתינת הצורה אינה צריכה מעשה וסגי בעצם הבאתו אל משה ליהפך מאיברים וכלים נפרדים לשיעור קומה של משכן. וכידוע מה שאמר הגר"ח ז"ל על הח"ה ז"ל בימי זקנותו, שאע"פ שאין כחיו שוב לעשות כל מעשה. אבל כל זמן שהאב מייסב בראש השולחן, הכית שלם על מתכונתו.

ובפשוטו י"ל, כי הנה באמת כל מעשיו של אדם מאלוהים הם נעשים והם נסים נסתרים, אלא שהאדם נראה כעושה, ולהיפך גם בנסים מצינו שהם צריכים הכנה ופעולה כלשהי וכמ"ש הרמב"ן (בראשית יב, ו. מה, כב) מפסוק (מלכים ב יג, יז) ירה ויור. נמצא שטבע ונס אינם אלא דברים יחסיים שהטבע יש בו משום נס והנס יש בו משום טבע. א"כ תו לא קשיא במה שיחסה תורה מעשה הקמת המשכן למשה אע"פ שהוקם מאליו ע"י נס אבל אע"פ משה הקימו, דשאר כל אדם לא היה יכול להקימו אפי' ע"י נס, שפעולתו לא היתה מספיקה, ואילו במשה הספיקה פעולה קלה. כי כל מה שהאדם גדול יותר סגי לו בהשתדלות קלה יותר, אבל שפיר מתיחס המעשה אליו לא פחות מאשר אצל ההדיוט הזקוק לעשייה רבה.

ויביאו את המשכן אל משה את האהל ואת כל כליו וגו' את השולחן את כל כליו ואת לחם הפנים (לט, לג-לז).

ולכא"ו תמוה לשם מה אפו כבר את לחם הפנים, ומה ענינו אצל כלי המשכן. (ובאמת שכבר בציווי עשיית השולחן נאמר ועשית שלחן עצי שיטים וגו' ונתת על השולחן לחם פנים לפני תמיד, וגם זה צ"ב מה ענין להוכיח הלחם בציווי העשייה).

והנראה דהנה להלן (מ, ב-ד), כיום ההודש הראשון באחד לחודש תקים את משכן אהל מועד וגו' והבאת את השולחן וערכת את ערכו, וצ"ב דהא דין לחם הפנים לסדרו על השולחן בשבת, וצריך להיות מסודר עד השבת הבאה. ואם סידר הלחם ביום ראשון פסול כדתנן במנחות (ק, א). וכאן הוקם המשכן ביום ראשון, א"כ היאך כתיב ויתן את השולחן ויערוך עליו ערך לחם. וע"כ צ"ל דסודר הלחם מאתמול ביום השבת.

וא"ת מה שייך לאפות ולסדרו מאתמול הלא צריך קידוש כלי וכו'. (עיין משכ"ה עה"פ (לט, לג-לח) ויביאו וגו' את קטרת הסמים וז"ל, לעיל (לו, כט) ויעש וכו' ואת קטרת הסמים טהור, צ"ב דהא קי"ל דכל מעשה הקטרת צריך להיות בקודש ואם פטמה בחוץ או בכלי טמא פסולה וכו', וצ"ל כהרמב"ן שהך וקטר עליו קטרת סמים קאי על שבעת ימי המילואים שהקטיר משה שהיה זר ולכן נתפטמה שלא במשכן ואז היה דינו כבמה יעויין תוס' ע"ז לג, א [צ"ל לה, א ד"ה במה] וכו' עכ"ל. והוא כמשנ"ת בדברינו.

מיהו לפמשנ"ת בבית ישי (סי' קג) דיש תרי דינים בקטרת דהא דין קרבן ואיך דין צורת הכית י"ל בפשיטות דמצד צורת הכית אי"צ קידוש הכלי ופיטום בקודש וכמש"כ תוס' תמורה (יד, א) דשמן דמנורה אי"צ קידוש כלי ודוק).

וי"ל עפמש"כ תוס' ע"ז (לה, א ד"ה במה) דבשבעת ימי המילואים היה למשכן תורת במה ואין כלי שרת בבמה, וא"ת הלא השולחן מקדש הלחם ג"כ מדין כלי שרת, וצ"ל עפמשנ"ת בבית ישי (סי' קכב) דאיכא תרי בחינות בלחה"פ, דהא דין מנחה ומצד זה סידורו על השולחן שבעה ימים לשם קידושו שהשולחן מקדשו ואם לא עמד שם אלא ששה ימים לא נתקדש, ואיך דהוא ערך לחם לפני ה' ונאכל מצד לחמו של השולחן ומצד בחינה זו השולחן הוא כמזבח ולא ככלי שרת.

וא"ת מי סידר הלחם והלא צריך כהן לסדרו. וי"ל דזהו מש"כ בפר' תרומה דהיתה הוראת שעה ונתת על השולחן לחם הפנים, דלפעם הזאת לא צריך כהן ודו"ק.

מיהו לא משמע בפסוקים שמידרוהו, אלא אפואו והביאוהו אל משה כדי שיוכל לסדרו מיד ביום ראשון. וכמש"כ וערכת את ערכו וגו'. וגויה"כ דיהא כשר בסידור ביום ראשון.

והנה בגמ' שבת (עד, ב) שבק תנא דידן ביטול סממנים דהוה במשכן ונקט אופה, הרי שלא היתה אפיה במלאכת המשכן, וי"ל דהאי אפיה לא חשיבא ממלאכות בנין המשכן דאין לחה"פ חלק מהשולחן אלא היתה גויה"כ להכין לחם הפנים שיוכל משה לסדרו מיד ביום ראשון אבל באמת אפואו בו ביום ודלא כמש"כ לעיל.

ויחי בחדש הראשון בשנה השנית באחד לחדש הוקם המשכן (מ, יז).
כתב בעה"מ, ג' במסורה הוקם, הכא, הוקם המשכן. ואיך, נאום הגבר הוקם על דוד (שמואל ב' כג, א). הוקם דברי יונדב בן רכב (ירמיהו לה, יד).

ונ' שהם נגד ג' עמודי עולם שעליהם העולם קיים, שכנודע הם מכונים נגד ג' כתרים תורה כהונה ומלכות שמלכות היא גמ"ח. וזהו הוקם המשכן – עבודה. הגבר הוקם על – מלכות. הוקם דברי יונדב – תורה, שהוכיחם ירמיה' שתורת יונדב הוקם ותורת ה' לא הוקם.

וישם את המנרה באהל מועד נוכח השולחן על ירך המשכן נגבה (מ, כד).
כתב בחי' הגר"י סוף ספר ויקרא בשם הגר"ח ז"ל, שהמנורה מקומה נוכח השולחן, וצריך לשים תחלה את השולחן ואח"כ המנורה ע"ש.

וצ"ב, בשלמא לפי פשוטו דהמנורה באה להאיר על השולחן נחא. אבל לפי רז"ל (ספרי זוטא ה, ב הובא ברש"י במדבר ה, ב) שפי, אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות, אל מול נר אמצעי שאינו בקנים, צ"ב, מה מעם לקפידא זו.

ונראה, עפמש"כ החזקוני כי לשלחן היו ב' זרים. ונראה, שהזר השני בא להשלים הזר שחסר למנורה, ולכן צריך להקדים שימת השולחן לשימת המנורה ודו"ק.

ועיין הרמב"ם פ"ג מהלכות תמידין הי"ב, שהזרין ומדליקין את הנרות בבקר. והדלקת הנרות היא הטבתם. וביארנו בבית ישי סי' קכ"ג. דהדלקת הבקר נקראת בתורה הטבה, ורק הדלקת הערב נקראת העלאה, ע"ש הטעם.

ולפ"ז לחדש דבהדלקת הבקר אין דין של מול פני המנורה, ומסתברא הכי, שהרי אין בה לא טעם רז"ל שלא יאמרו לאורה הוא צריך. וגם לא טעם הא"ע, (ורמו לדבר, אל מול פני המנורה ס"ת לילה), מיהו דין מנורה נוכח השולחן קיים תמיד מפני הטעם הנ"ל.

ועוד יש קשר ביניהם ע"פ רמז וע"פ סוד. שידוע כי י"ב חלות שבלחה"פ כנגד י"ב מזלות, וז' קני המנורה כנגד ז' כוכבי לכת. ובשמות י"ב השבטים (שכנגדם י"ב החלות כמ"ש א"ע ויקרא כד, ו) יש מ"ט אותיות (כאותיות שיש בשמע ישראל ובשכמל"ו), ובמנורה יש מ"ט דברים (כ"ב גביעים, י"א כפתורים, ט' פרחים, וז' נרות) וכמ"ש הגר"א. ובס"י תנן שיש ז' אותיות כפולות כג"ד כפר"ת. וי"ב פשוטות. וכנגדם ז' שערים כנפש וי"ב אברי מעשה כגוף. ובז"ה פ' תולדות אי' דמוספים ז' ימים טובים כנגד ז' כרותי ברית (מס' ד"א זוטא), שהם הג"ת נהי"ם כנודע, ויש ברית י"ב השבטים שכנגד י"ב חדשי השנה, ועוד.

והנה לפי הטעם הראשון נמצא שהשולחן צורך המנורה. משא"כ לפי פשוטו המנורה צורך השולחן. והנה בס' תורת העולה (הובא בכני יששכר מאמרי חנוכה מ"ג) איתא, שעל מגינו של דוד היתה חקוקה צורת המנורה.

והיינו, כי דוד זכה לכתר מלכות שהוא זר השלחן וכדכתיב (תהלים כ"ג ה') תערוך לפני שלחן, והשלחן זקוק למנורה. וק"ל.

כי ענן ה' על המשכן יומם ואש תהיה לילה בו לעיני כל בית ישראל בכל מפעיהם (מ, לח).

ואש תהיה לילה בו – פירושו, בענן. ובמסעות היתה נפרדת האש, והופכת לעמוד אש.

כי ענן ה' על המשכן יומם ואש תהיה לילה בו לעיני כל בית ישראל בכל מפעיהם (מ, לח).

בשבה"ל סדר ר"ה (רפ"ז) תמה על מה שקבעו לומר בתפלות יוהכ"פ זכר ליציאת מצרים, דבמה הוי יוה"כ זכר ליצי"מ.

והנראה בזה, בהקדם דברי המשך חכמה פרשת אחרי, עה"פ בזאת יבא אהרן וגו'. וז"ל, כמדרש, א"ל הקב"ה וכו' בכל שעה שהוא רוצה ליכנס יכנס, רק שיכנס בסדר הזה. הנה בספר גביע הכסף הובא בשם הגר"א, דפירושו פשוט, דאהרן היה יכול ליכנס תמיד בסדר הזה, רק שבני לא היו רשאים רק ביוהכ"פ. ונתגלה לנו מעמו עפמ"ש הספורנו בסוף אמור, הא

שכתוב בקמרת ובהמבה אהרן, משום שבאותן ארבעים שנה היה הענן שורה על המשכן יומם ולילה, וכמש"כ כי ענן ה' על המשכן יומם וגו'. ולכן בעבודות שבהיכל ששם היה ענן ה' היה דינו אותן ארבעים שנה כמו ביוהכ"פ שכתוב בו כי בענן אראה על הכפורת ודפח"ת. ולכן כל אותן ארבעים שנה היה לו רשות ליכנס בסדר הזה כמו כ"ג ביוהכ"פ עכ"ל המשך חכמה.

ונראה לאמרה בלשון אחרת. והיינו, כי יוהכ"פ הוא שארית זוכר לאותה תקופה נשגבה שהיתה להם לישראל בצאתם ממצרים. שמשך ארבעים שנות המדבר היה ענן ה' על המשכן יומם ולילה, וכמו שמצינו מרע"ה מגדיל ענין זה, באומרו בפרשת שלח, אשר עין בעין נראה אתה ה' ועננך עומד עליהם וגו'. ובפרשת דברים, ובמדבר אשר ראית אשר נשאך ה' אלהיך כאשר ישא איש את בנו בכל הדרך אשר הלכתם וגו'. ומעתה, שפיר אומרים אנו ביוהכ"פ זכר ליציאת מצרים, כלומר, זכר להשראת השכינה שהיתה בישראל בצאתם ממצרים ודו"ק.

ונבחר היום הזה לכך, כי ביום הזה נתרצה הקב"ה לישראל וציווים על הקמת המשכן, וק"ל. (ועיין רמב"ן ריש ויקרא, כי השראת השכינה כמשכן המשך לסיני ודו"ק).

הערות בעניני הפרשה

מלוקט מפנקסי רבינו מרן רבי שלמה פישר זצוק"ל

כלאים בבגדי כהונה

תוס' חולין ק"י ומנחות מ' כתבו בשם ר"ת שנסתפק לומר שאף בבגדי כהונה מותר בלילה ודחה זה דשאני ציצית שלבישתן להנאת עצמו אבל בגדי כהונה לובש לצורך העבודה. ונלאו כל חכמי לב בפירושו, (עי' ביה"ל ואמ"ב וש"ש).

וג' פשוט דככל דהיה המעשה מעשה מצוה וחיוב, אבל בציצית מעשה הלבישה רשות ועושהו לצורך עצמו ורק מה ששם שם ציצית זהו מצד המצוה, א"כ לא סגי כאן בדחיה, דמי התיר לו ללבוש, וע"כ יש כאן היתר על הלבישה לצורך הדחיה דאל"ה לא משכח"ל דחיה. וא"כ ההיתר אין תלוי בעצם ענינו בדחיה, דאדרבה ע"י ההיתר יש מקום לדחיה, וא"כ ההיתר עושה שלו אף בלילה דמו"ס הותר הלבישה של בגד זה. מיהו במקום של"ש דחיה וכגון אם קצין קרן א' ודאי שוב אין היתר, דכל ענין ההיתר נתנה תורה לצורך הדחיה וד"פ.

ומ"ש תוס' להסתפק אף בבג"כ כן י"ל דהנה בכיה"ל (ריש ח"א) הק' בג"כ נימא בהם מללה"נ ומה הבעיה בכלאים. ותירץ עו"ט (פי' ממ, צו) דאין האיסור הנאת הלבישה אלא האיסור הלבישה. מיהו ודאי בעי הנאה כדי לאשווי שם לבישה אבל בכה"ג תו ל"ש מללה"נ.

והנה אמנם דעתו דעת תוס' ר"ה כ"ח דכתבו דאומר זריקת צרור עלי ל"ש קונמות ומ"ש בנדרים ט"ז ישיבת סוכה עלי נאמר ואמרי' דבכה"ג ל"ש מללה"נ הכונה ישיבה שיש בה הנאה ומ"מ ל"ש מללה"נ וזה כד' עו"ט, אבל הר"ן בנדרים שם בשם תוס' פי' שאמר ישיבה בעלמא בלא הנאה כלל, ודוקא בכה"ג אמרי' מללה"נ, ולמד באמת מזה דזריקת צרור עלי שייך קונמות ולשי' זו תיקשי קו' ביה"ל.

ונראה דהנה רש"י [יומא סט, א ד"ה קשים] כתב דבגדי כהונה קשים הם ואינן מחמויין ואין בהם איסור לכישת כלאים. והק' ר"ת הרי בגמ' יש דין כלאים בבגדי כהונה אלא בלבישה אסור אף בקשים ורק הצעה דרבנן התירו.

וליישב ד' רש"י נראה, הנה בהנך [מצוה תקנ"א] כתב כדעת רש"י והוסף דלפ"ז מותר ללבוש כובע קשה להגן מן השמש, וזה נגד ד' הפוסקים. ונראה טעמם דהנה בב"י או"ח סי' י"א צדד לפטור מציצית בגד עליון העשוי לכבוד. והד"מ נחלק עליו דבגד לכבוד ג"כ בגד. והנה מ"ש ביה"ל דצריך לבישה שיש בה הנאה ולכך קשים שרי כרש"י וקשה דעשרה לבושים זעג"ז אסור וכ' הרמב"ם אע"פ שלא נהנה ע"ש, ולמ"ש א"ש דשם מו"ס לובשים כדרך לבישה ויש ע"ז שם לבישה משא"כ בקשים. מיהו קשים העשוויין לכבוד ככובע ודאי אסור דהוי לבישה וכהד"מ.

והנה בבג"כ כתיב ועשית בגדי קדש לכבוד ולתפארת וברמב"ן שיהא כבגדי מלכות לכבודו עש"ה, נמצא דשפיר אסור לכישתן משום כלאים ואינו מותר אלא להציע. אבל לבישה בעצם נמי שרי אי לאו דהוי לכבוד. וא"ש ד' רש"י.

וא"ש לפ"ז קו' ביה"ל, דכבר כ' עו"ט סי' נ' דמצוה כגון נר שבת שעיקרה להנאת האדם ל"ש בה מללה"נ וא"כ ה"נ בג"כ עיקרם להנאת הכהנים.

ומעתה י"ל דזו דעת ההו"א של ר"ת, דגם בבג"כ ע"כ צ"ל הותרה עם הדחיה שאל"כ מי התיר את ההנאה, דאע"ג דמצותו ליהנות אבל מ"מ הרי אי"ז דומה לשאר עדל"ת שהמעשה גזירת מלך בעלמא. וצ"ל הותרה ובלא"ה ל"ש דחיה וחזר בו ר"ת ודו"ק.

